

ENERGIE ZORG & WELZIJN
SMART CITIES WATER
SMART INDUSTRY
CIRCULAIRE ECONOMIE

Concept Commissieplan 2019
Normcommissie 341 020 'Grafische technologie'

Normalisatie: de wereld op één lijn.

COMMISSIEPLAN 2019

NORMCOMMISSIE
341 020 'Grafische technologie'

DATUM
01-01-2019

NEN

Postbus 5059
2600 GB Delft

Vlinderweg 6
2623 AX Delft

(015) 2 690 180
iv@nen.nl
www.nen.nl

Nederlands Normalisatie-instituut

1 Algemene gegevens

1.1 Commissie

341 020 'Grafische technologie'.

Dit plan beschrijft ook de werkzaamheden van de subcommissies 341020-01 (papier en karton) en 341020-0003 (fotoboeken).

1.2 Werkgebied

Er bestaat een groot aantal normen op het vlak van papier en grafische technologieën. Nieuwe ontwikkelingen in de markt, technologie en regelgeving zorgen er voor dat deze periodiek worden aangepast. Daarbij is er soms ook een behoefte tot ontwikkeling van nieuwe normen. De meeste ontwikkelingen vinden plaats op internationaal niveau. Dit betreft de commissies ISO/TC 6 (papier), ISO/TC 130 (grafische technologie) en CEN TC 172 (papier).

Inhoudelijk bestrijkt dit werkgebied onder andere de volgende aandachtspunten:

- specificatie testmethodes;
- druktechnische specificaties;
- processpecificaties;
- specificaties producten (papier en karton);
- specificaties elektronische formats;
- specificaties gerecyclede grondstoffen en monsternamen;
- milieu-impact processen en producten;
- veiligheid van machines en processen;
- kwaliteitssystemen.

Onder het werkgebied van de commissie valt een groot aantal normen. Dit betreft vooral ISO-normen, maar daarnaast zijn er ook Europese normen (EN), en nationale normen (NEN). Enkele toonaangevende voorbeelden zijn:

- ISO 12647 - drukkwaliteit
- ISO 15930 – PDF-X
- EN 643 – kwaliteit papier for recycling
- ISO 2469/2470/2471 – optische standaarden voor papier
- ISO 12643 – veiligheid van machines in grafische industrie

ISO/TC 130 heeft een liaison met ISO/TC 42 - fotografie. Hiertussen bestaan ook joint working groups waarin leden van de commissie participeren. Ook is er een samenwerking tussen ISO/TC 6 en ISO TC 224 over afbreekbaarheid toiletpapier. Tussen ISO/TC 6 en ISO/TC 130 is er een JWG over deinkability. Tot slot volgt twee commissieleden de ontwikkelingen op het vlak van fotoboeken in het kader van de ISO/TC 42 WG 3, WG 5 en WG 8.

1.3 Papier en grafische technologie in de circulaire economie

De papierindustrie kan gezien worden als een voorloper in de circulaire economie: het meeste papier wordt na gebruik ingezameld en gerecycled. Voor de Nederlandse papierindustrie is gerecycled papier daarmee de belangrijkste grondstof. Andere sectoren zijn aanmerkelijk minder ver, en ervaringen uit de papierindustrie kunnen daar gebruikt worden. Toch zijn er ook in de papierindustrie nog belangrijke optimalisaties mogelijk. Actuele onderwerpen zijn:

- borgen kwaliteit van gerecyclede stromen. Categorieën gerecycled papier zijn in een Europese norm vastgesteld, maar in de uitvoeringspraktijk zijn hier extra handvaten voor nodig. Een aspect is daarbij de steekproef name. Dit speelt in CEN/TC 172/WG2.
- deinkability: sommige typen inkten (o.a. U8flexo) blijken slecht verwijderd te kunnen worden uit recycle-stromen. Aanwezigheid van deze inkten beïnvloedt daarmee de geschiktheid van recycle-stromen als grondstof. Dit vergt duidelijkheid over bepalingsmethoden en toetsingscriteria. Hieraan wordt gewerkt in ISO/TC 6 en ISO/TC 130 (JWG 12).
- energy-efficiency/ CO₂-footprint van printing equipment. Dit onderwerp speelt bij TC 130.

1.4 Belang

De commissie is belangrijk voor de Nederlandse papier- en grafische industrie en dienstverlenende bedrijven aan deze sectoren. Het is belangrijk om op de hoogte zijn van de actuele ontwikkelingen in normen, en dat de normen goed aansluiten bij hun sterke kanten en ambities. Deelname aan de commissie biedt de leden mogelijkheden om hun internationale positie te versterken. Het gaat daarbij om aspecten als kennis, netwerk, draagvlak en invloed.

Waarom is normalisatie belangrijk voor de Nederlandse papier en grafische industrie?

Rondom de kwaliteit van hergebruikt papier en drukwerk spelen diverse maatschappelijke discussies. Bedrijven kunnen zelf voorstellen aandragen hoe daar mee om te gaan, rekening houdend met wat technisch en economisch haalbaar is. Als dat niet gebeurt, is er een risico dat nationale overheden zelf met voorstellen komen, die vaak niet goed uitvoerbaar zijn en bovendien versnipperd.

Door deelname in normalisatie, houden bedrijven grip op de ontwikkelingen, en kunnen zelf initiatieven lanceren. Ze houden daarmee grip op wat er ontwikkeld wordt, en zorgen dat afspraken aansluiten op wat technisch en economisch realistisch is voor de Nederlandse industrie. Wat gebeurt er als je die aansluiting mist? Je mist dan de stroom aan informatie. Maar belangrijker: er is een gerede kans dat benodigde initiatieven niet zijn genomen. En dat vervolgens overheden zelf het voortouw nemen. Zij ontberen de kennis van markt en techniek. En de kans is groot dat dat leidt tot regelgeving die nadelig is voor de bedrijven.

Actueel speelt dit bij ontwikkelingen rondom recycling en circulaire economie. De papierindustrie loopt op dit vlak al jaren voorop. Maar er zijn ontwikkelingen die deze positie in gevaar kunnen brengen:

- *Deinkability: sommige inktsoorten (m.n. bepaalde typen flexo) zijn moeilijk te verwijderen uit gebruikt papier. Die typen papier zijn dan moeilijker te recyclen. Op dit moment overwegen overheden in diverse landen*

eisen te gaan stellen aan de deinkability van papier. In Nederland speelt dit bij inkoopvoorwaarden. Internationale afspraken kunnen voorkomen dat de industrie met onwerkbaar overheidseisen wordt opgezadeld, die ook nog eens uiteenlopen per land.

- Voedselveilige verpakkingen (migratie van minerale oliën door verpakkingen in voedsel): de maatschappelijke druk neemt toe om eisen te stellen aan papier dat gebruikt wordt voor voedselverpakking. Hier bestaat het risico dat (rigide) maatregelen genomen die haaks staan op verantwoord hergebruik van papier.

- Kwaliteit gerecycled papier. De huidige norm EN 643 geeft een goed handvat voor het classificeren van ingezameld oud papier, t.b.v. verwerking. Verschillende landen ontwikkelen echter wettelijke eisen die het gebruik van bepaalde stromen beperken. Tijdige ISO-voorstellen vanuit de mondiale industrie kunnen ook helpen om ervoor te zorgen dat internationaal vergelijkbare eisen worden gesteld, aansluitend op de internationale norm.

Het is daarom belangrijk dat de Nederlandse industrie goed aangehaakt is bij de internationale ontwikkelingen van normalisatie. Zowel in Europa (CEN), als mondiaal (ISO). Via normalisatie hebben bedrijven zicht op de mondiale ontwikkelingen, en kunnen we deze beïnvloeden. Nederland heeft daarbij naar verhouding een stevige stem: In ISO-verband telt ons land als een stem, net zoveel als China of de VS. En Nederland is in een positie dat het zelf initiatieven kan nemen, of die van anderen beïnvloeden.

Samenvattend: Normalisatie is het handvat om in internationale samenwerking tot werkbaar oplossingen te komen voor actuele problemen. Wees daarbij, anders gaan markt of overheid met je aan de haal!

2 Commissiestructuur en relaties

De commissie bestaat uit een nationale hoofdcommissie, met twee subcommissies: voor papier/karton en fotoboeken. De commissie volgt twee ISO TC's (6, 130 en 198) en een CEN TC (172). Er is een link met een ISO TC 42. De structuur is verder uitgewerkt in onderstaand overzicht.

2.1 Nationale structuur

Commissie	Naam
341020	Grafische technologie
341020 01	Papier en karton
341020 03	Fotoboeken

2.2 Internationale relaties 341020 'Grafische Technologie'

Commissie	Naam	Binding
CEN/TC 198	Printing and paper machinery - Safety	Document Monitor
ISO/TC 130	Graphical Technology	P-Lid

2.3 Internationale relaties 341020 01 'Papier en karton'

Commissie	Naam	Binding
CEN/TC 172	Pulp, paper and board	Lid
ISO/TC 6	Paper, board and pulps	Lid

2.4 Internationale relaties 341020 03 'Fotoboeken'

Commissie	Naam	Binding
ISO/TC 42	Photography	(P-lid)

Toelichting:

Voor CEN commissies geldt dat de normcommissie advies en stemrecht heeft op de genoemde Europese ontwikkelingen. Voor ISO commissies geldt dat er onderscheid wordt gemaakt tussen P-leden (participants) en O-leden (observers). P-leden doen actief mee aan de ontwikkeling van normen en hebben stemplicht. O-leden hebben toegang tot de documentenstroom en kunnen reageren, maar zij hebben geen stemplicht.

3 Commissiesamenstelling en stakeholdercategorieën

3.1 Ledenbestand NC 341 020 per 01-01-2019 Grafische technologie

Naam persoon	Werkgever	Belang-hebbende	Rol	Stakeholder categorie
M. Been	VPGI Certification BV	VPGI Certification BV	Lid	4a
F. Verhagen	VPGI Certification BV	VPGI Certification BV	New Expert	4a
W. de Groot	IGT Testing systems	IGT Testing Systems	Voorzitter	3a
F. Gaykema	Océ Technologies BV	Océ Technologies BV	Lid	5a
M. van Duuren	SAPPI Netherlands Services BV	SAPPI Netherlands Services BV	Lid	6a
A. Jansen	Büchel B.V.	Büchel B.V.	Lid	3a
P. Jones	Teclyn BV	Teclyn BV	Lid	4a
G. Landlust	ESKA B.V.	ESKA B.V.	Lid	6a
A. De Liever	Aby Recycling Consultancy	FNOI	Lid	6b
A. de Buck	NEN	NEN	Secretaris	

3.2 Ledenbestand NC 341 020 01 'Papier en karton'

Naam persoon	Werkgever	Belang-hebbende	Rol	Categorie stakeholder
W. de Groot	IGT Testing Systems	IGT Testing Systems	Voorzitter	3a
F. Gaykema	Océ Technologies BV	Océ Technologies BV	Lid	1a

Naam persoon	Werkgever	Belang-hebbende	Rol	Categorie stakeholder
M. van Duuren	SAPPI Netherlands Services BV	SAPPI Netherlands Services BV	Lid	5a
A. Jansen	Büchel B.V.	Büchel B.V.	Lid	6a
A. de Liever	FNOI	FNOI	Lid	3b
G. Landlust	ESKA B.V.	ESKA B.V.	Lid	5a

3.3 Ledenbestand werkgroep 341 020 0003 'Fotoboeken'

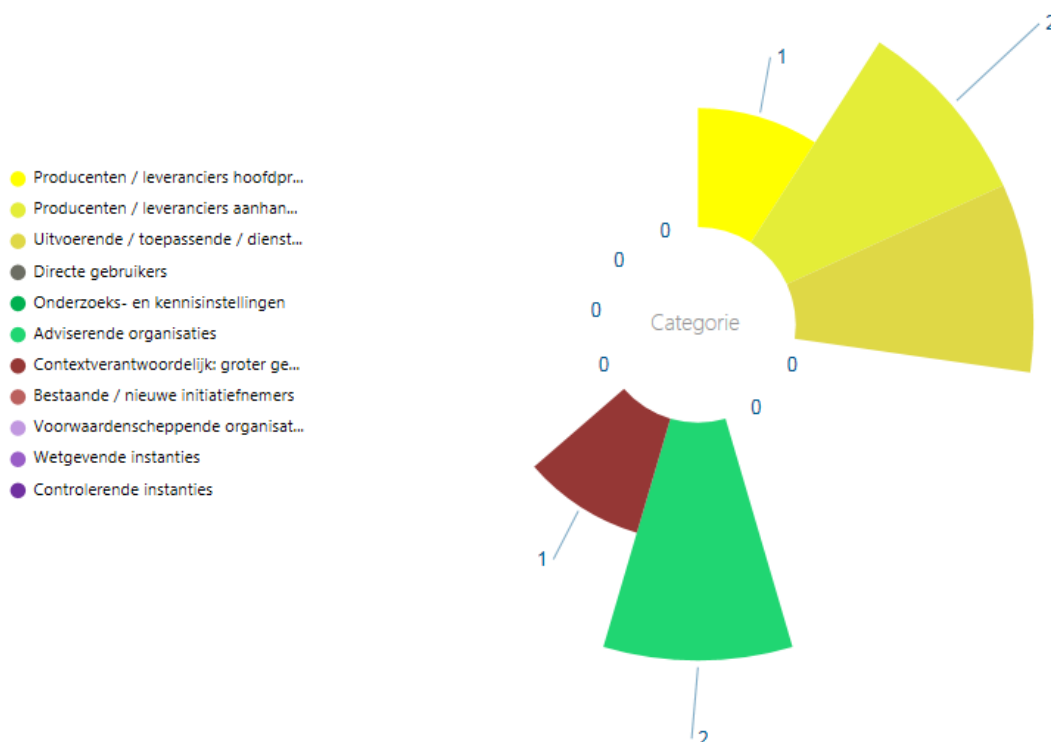
Naam persoon	Werkgever	Belanghebbende	Rol	Categorie stakeholder
E. Groen	Fujifilm Europe BV	Fujifilm Europe BV	Lid	6a
F. Gaykema	Océ Technologies BV	Océ Technologies BV	Lid	5a

3.4 Stakeholdersanalyse

In de commissie zijn industriële bedrijven en dienstverlenende bedrijven vertegenwoordigd. Vanuit de industrie betreft dit twee papierfabrieken, Sappi en Eska en een fabrikant van technologie voor digital printing (Océ Technologies). Dienstverlenende bedrijven zijn IGT Testing Systems, Büchel, Teclyn en VPGI Certification. Sinds 2017 nemen ook de toeleveranciers van gerecycled papier (FNOI, federatie Nederlandse Oud-papier Inzamelaars) aan de commissie deel. Daarnaast heeft de normcommissie heeft een liaison met ISO/TC 42 (fotografie), en FujiFilm Europe BV en Océ Technologies nemen deel aan een aantal werkgroepen van deze TC.

In het onderstaande figuur is visueel de mate van deelname van de verschillende stakeholder-categorieën weergegeven.

Grafische technologie - 341020

Deze visualisatie laat zien dat producenten en directe gebruikers relatief sterk zijn vertegenwoordigd, maar dat diverse andere categorieën nog niet deelnemen, zoals onderzoeks- en kennisinstellingen, en wetgevende en controlerende instanties.

De vraag is hierbij of stakeholders niet aan tafel zitten die een wezenlijk belang vertegenwoordigen, en waarbij het niet deelnemen van die stakeholders er toe leidt dat die belangen over het hoofd gezien worden. Dit lijkt beperkt het geval, omdat de meeste normen een sterk technisch karakter hebben, gericht op productkwaliteit, performance en efficiëntie. Het ontbreken van 'maatschappelijke' stakeholders lijkt vooralsnog niet te leiden tot risico's dat cruciale maatschappelijke belangen over het hoofd worden gezien. In specifieke gevallen kan dit wel spelen: zo raken de normen aan over de-inkebilaty aan de recycling van papierstromen, en normen voor toiletpapier aan het functioneren van het rioleringen. De commissie is zich hiervan bewust en zoekt wanneer hier sprake van is gericht samenwerking. Zo is op het moment dat sprake was van discussie over toiletpapier samenwerking gezicht met de normcommissie voor rioleringen, waarin beheerders van riolwaterinstallaties zijn vertegenwoordigd.

DATUM
01-01-2019

PAGINA
8/14

Daarnaast ziet de commissie dat bepaalde industriële segmenten ook nog niet vertegenwoordigd zijn, terwijl de commissie zich wel bezig houdt met normen die voor deze segmenten van belang zijn. Hierbij kan gedacht worden aan producenten van andere typen papier zoals tissue, producenten van drukapparatuur, drukkerijen, inktfabrikanten. De focus voor verdere versterking van de commissie ligt daarmee op:

- Drukkerijen;
- VNP (brancheorganisatie papier- en kartonindustrie);
- KVGGO (brancheorganisatie grafische industrie);
- Inktindustrie;
- Archiefdiensten.

Deze worden door leden van de commissie actief benaderd. Dit heeft in 2018 nog niet geleid tot nieuwe leden, maar activiteiten zullen in 2019 worden doorgezet. In 2020 wordt een uitgebreide stakeholder-consultatie voorzien.

4 Publicaties

4.1 Nationaal

Op nationaal gebied zijn er alleen normen m.b.t. papier en karton.

Normnummer	Publicatie jaar	Normtitel
NEN 1761	2013	Papier en karton - Bepaling van de machinerichting en de dwarsrichting
NEN 1764	2013	Papier - Bepaling van de zeefzijde
NEN 1827	2013	Papier en karton - Bepaling van de maatverandering door onderdompeling in water (vochttek volgens Fenchel)
NEN 1836-1	2006	Papier - Bepaling van de olieopneming van het oppervlak volgens het IGT-principe - Deel 1: Pendulum aangedreven modellen
NEN 1836-2	2006	Papier - Bepaling van de olieopneming van het oppervlak volgens het IGT-principe - Deel 2: Elektrisch aangedreven modellen
NEN 1839	2013	Papier - Bepaling van de oppervlakteruwheid met behulp van water
NEN 1842	1985	Papier en karton - Bepaling van de stijfheid (Statische methode volgens Gurley)
NEN 1842	1985 C1:1986 nl correctie	Papier en karton - Bepaling van de stijfheid (Statische methode volgens Gurley)
NEN 1857:	2013	Papier en karton - Bepaling van de afschuring van het oppervlak volgens Taber
NEN 1858	1988	Papier en karton - Bepaling van de splijtweerstand
NEN 2014	2013	Papier en karton - Bepaling van de luchtdoorlatendheid (volgens Bekk)
NEN 2728:2006	2006 C1:2011 correctie	Permanent houdbaar papier - Eisen en beproevingsmethoden
NEN 2728:2006/	2006	Permanent houdbaar papier - Eisen en beproevingsmethoden
NEN 3095	1990 C1:2011 nl correctie	Papier en karton - Bepaling van de plukvastheid met behulp van het IGT-proefdruktoestel (Pendulum- of veermogel en het elektrisch aangedreven model)
NEN 3121	2013	Papier en karton - Het aantonen van hars en de bepaling van het harsgehalte
NEN 3306	1987	Papier en karton - Bepaling van de beschrijfbaarheid met inkt en trekpen
NEN 3376	1995	Papier - Verklarende woordenlijst met vertalingen (Engels, Frans, Duits)
NEN 3376	1995 A1:2007 nl aanvulling	Papier - Verklarende woordenlijst met vertalingen (Engels, Frans, Duits)

4.2 Europees

Ga naar de [website van CEN](#) - kies desbetreffende CEN/TC en ga vervolgens naar tabblad Published Standards. Daar vindt u alle gepubliceerde normen.

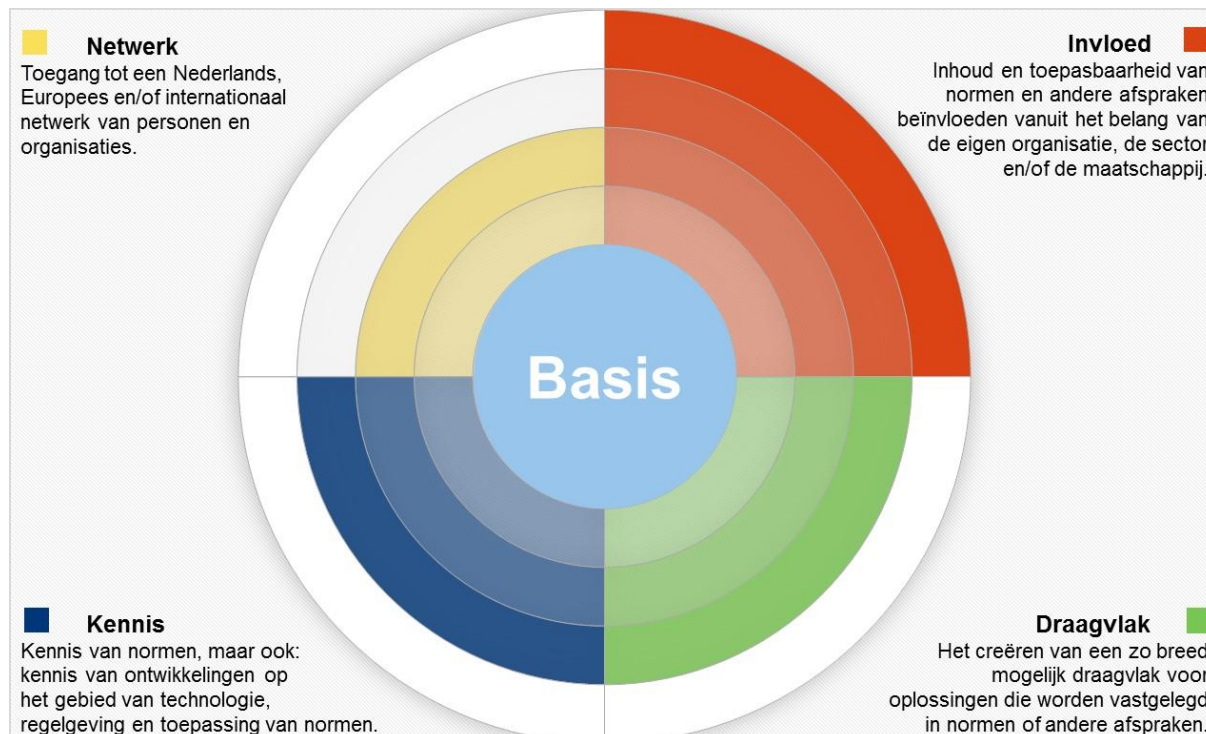
4.3 Internationaal

Ga naar de [website van ISO](#) - kies de desbetreffende ISO/TC. Vervolgens kies je tabblad ABOUT, scroll naar beneden voor Total number of published ISO-standards related to the TC and its SCs (number includes updates) en klik op het getal.

5 Werkprogramma, doelstellingen en geplande activiteiten

5.1 Welke ambitie heeft de commissie en hoe kan NEN daaraan bijdragen? – het serviceprofiel

Dit is geïllustreerd in onderstaande figuur:

Figuur: meerwaarde normcommissie

Binnen de normcommissie is hierover een discussie gevoerd. Hieruit volgt dat de leden van de commissie de volgende toegevoegde waarde zien in de normcommissie:

DATUM
01-01-2019

PAGINA
11/14

- **Kennis:** Deelname aan commissie levert nuttige kennis op over ontwikkelingen met normen. Het belang hiervan varieert per deelnemer, sommigen zijn vooral geïnteresseerd in een specifiek veld.
- **Netwerk** heeft toegevoegde waarde. Zowel nationaal (contacten met aanpalende sectoren), als internationaal (netwerk ISO en CEN-vergaderingen).
- **Invloed:** deelname aan Nederlandse commissie levert relatief veel invloed op. Redenen zijn het 'one country, one vote' systeem (waardoor Nederlandse stem net zo zwaar weegt als die van bijv. de VS), het gegeven dat de commissie relatief klein is (waardoor individuele leden een grote invloed hebben op de Nederlandse stem), en onze actieve rol in internationale bijeenkomsten. De invloed wordt beduidend groter als je aan internationale bijeenkomsten deelneemt.
- **Draagvlak:** aansluitend op het bovenstaande, levert deelname aan de commissie mogelijkheden om eigen speerpunten te realiseren op. Dit weegt voor de ene partij wel meer dan de andere.

Overall is er tevredenheid met wat de normcommissie op bovenstaande punten oplevert. Maar er zijn wel punten waarop we 'er meer uit kunnen halen':

De commissie is waarschijnlijk ook interessant voor andere partijen, die zich niet bewust zijn van bovenstaande punten. NEN voert daarom begin volgend jaar een stakeholderanalyse uit. Daarin kijken we welke bedrijven mogelijk belang kunnen hebben. Vervolgens bekijken we in samenwerking met de leden van de commissie hoe we deze bedrijven kunnen benaderen;

NEN heeft toegang tot meer relevante kennis die van belang is voor de papierindustrie en grafische technologie: informatie uit aanpalende sectoren, en informatie over ontwikkelingen in wet- en regelgeving. Het kan interessant zijn deze te delen. Een voorbeeld is de periodieke informatie over verpakkingen.

5.1 Nationaal werk

Geen nationaal werk van betekenis op dit moment, er zijn een aantal oude normen die bijgehouden worden op de meest essentiële punten omdat ze nog wel gebruikt worden maar ze worden niet meer regulier onderhouden. NEN 2728 is de enige actuele norm die actueel gehouden wordt en die door de overheid voorgeschreven wordt.

5.2 CEN werk

Het werkprogramma is [hier](#) te vinden. Selecteer de gewenste CEN/TC en klik op "standards under development".

5.3 ISO werk

Het werkprogramma is te vinden op www.iso.org onder Standards under development. Selecteer de gewenste ISO/TC en vervolgens de eventueel gewenste SC.

6 Lidmaatschappen van werkgroepen

6.1 Lidmaatschappen van Europese werkgroepen

Werkgroepnummer	Werkgroepnaam	Naam expert
CEN/TC 172	Pulp, paper and board	A. de Liever, A. de Buck (document monitor), W. de Groot
CEN/TC 172/WG 2	Standard grades of paper and board for recycling	A. de Liever
CEN/TC 172/WG 3	Analytical methods for the assessment of paper and board in contact with foodstuffs	G. Landlust
CEN/TC 172/WG 8	Test methods for soft tissue papers	W. de Groot
CEN/TC 198	Printing and paper machinery - Safety	A. de Buck (document monitor)

6.2 Lidmaatschappen van internationale werkgroepen

Werkgroepnummer	Werkgroepnaam	Naam expert
ISO/TC 6	Paper, board and pulps	A. de Liever, W. de Groot, A. de Buck (document monitor),
ISO/TC 6/SC 2	Test methods and quality specifications for paper and board	W. de Groot, F. Gaykema, A. de Liever A. de Buck (document monitor)
ISO/TC 6/SC 2/WG 39	Joint between TC 6/SC 2 and TC 130: Printability testing	W. de Groot (convenor)
ISO/TC 6/SC 2/WG 41	Contact angle	W. de Groot
ISO/TC 6/SC 2/WG 43	Paper Stability	M. van Duuren
ISO/TC 6/WG 3	Optical properties	W. de Groot, M. van Duuren
ISO/TC 6/WG 14	Recycling	F. Gaykema, A. de Liever, W. de Groot
ISO/TC 6/JWG 12	Joint ISO/TC 6 - ISO/TC 130 WG: Deinkability potential	W. de Groot, F. Gaykema, A. de Liever
ISO/TC 6/TG 2	Identification of Organizations - Environmental issues	A. de Liever
ISO/TC 42	Photography	(W. de Groot - Liaison officer for TC6), A. de Buck (document monitor)
ISO/TC 42/WG 5	Physical properties and image permanence of photographic materials.	E. Groen
ISO/TC 42/JWG 27 (Joint ISO/TC 42 - JTC1/SC 28 - ISO/TC 130 WG)	Image permanence & durability test methods and specifications for digital prints in commercial applications	F. Gaykema

ISO/TC 130	Graphic Technology	W. de Groot, F. Gaykema, A. de Buck (document monitor)
ISO/TC 130/WG 1	Terminology	W. de Groot
ISO/TC 130/WG 2	Prepress data exchange	W. de Groot, F. Gaykema, P.A. Jones, K. van Middelkoop (IGT)
ISO/TC/130/WG 3	Process control and related metrology	F. Gaykema, W. de Groot K. van Middelkoop (IGT)
ISO/TC/130/WG 4	Media and materials	W. de Groot, R. Maas (IGT), K van Middelkoop (IGT)
ISO/TC 130/WG 10	Joint between ISO/TC 130 and ISO/TC 247: Management of security printing processes	W. de Groot, M. Been (convenor)
ISO/TC 130/WG 11	Environmental impact of graphics technology	W. de Groot, F. Gaykema
ISO/TC 130/WG 12	Postpress	W. de Groot, M. van Duuren
Werkgroepnummer	Werkgroepnaam	Naam expert
ISO/TC 130/WG 13	Printing conformity assessment requirements	W. de Groot, F. Gaykema
ISO/TC 130/JWG 7	Joint TC 130 - ICC WG: colour management	W. de Groot, F. Gaykema, P.A. Jones
ISO/TC 130/JWG 8	Revision of ISO 13655 (Joint ISO/TC130 en ISO/TC42)	W. de Groot, F. Gaykema
ISO/TC 130/JWG 14	Print quality measurement methods (Joint ISO/TC130, ISO/TC42 en ISO/IEC JTC1/SC28 WG)	W. de Groot, F. Gaykema (convenor)
ISO/TC 130/JWG 15	Joint TC 130 - IEC/TC 100 : Development of environmental standards related to e-media	F. Gaykema
ISO/TC 130/TF 3	Workflow standards roadmap	W. de Groot, F. Gaykema

7 Evaluatie en voortgangsrapportage

De commissies 341020 en 341020 01 vergaderen gezamenlijk twee keer in 2019, één fysieke vergadering (bij Büchel) en één online web vergadering.

BIJLAGE A Verklaring stakeholder-categorieën

Verklaring van de stakeholdercategorieën

	Stakeholders	Omschrijving
1a	Directe gebruikers	Eindgebruiker van dienst, proces of product.
1b	Brancheorganisaties directe gebruikers	Als groep, in de vorm van belangenorganisaties.
2a	Voorwaarde scheppende organisaties/opdrachtgevers	Organisaties die de voorwaarden bepalen waaraan het product of dienst moet voldoen. Bijv. opdrachtgevers. Wetmatige voorwaarden worden door wetgevende instanties bepaald (zie onder 9).
2b	Brancheorganisaties van voorwaarde scheppende partijen	
3a	Adviserende organisaties	Organisaties die andere belanghebbenden inhoudelijk kunnen adviseren (bijv. ingenieursbureaus, adviesbureaus, consultancy).
3b	Brancheorganisaties van adviserende partijen	
4a	Uitvoerende/toepassende/dienstverlenende organisaties	Productnormalisatie: organisaties die het product gebruiken/toepassen in hun dienstverlening naar de eindgebruiker toe (bijv. aannemer, installateur). Dienstennormalisatie: organisaties die een proces of dienst verlenen aan de eindgebruiker (bijv. schuldhulpverlener).
4b	Brancheorganisaties van uitvoerende/ dienstverlenende/toepassende partijen	
5a	Producenten/leveranciers van hoofdproduct	Bij productnormalisatie is dit de hoofdproducent/hoofdleverancier. Bij dienstennormalisatie wordt deze categorie niet gebruikt. De rol van 'producent/leverancier' wordt vervuld door de uitvoerende, dienstverlenende organisatie.
5b	Brancheorganisaties van producenten/ leveranciers van hoofdproduct	
6a	Producenten/leveranciers van aanhangende producten en diensten	Bij productnormalisatie betreft dit producenten/leveranciers van producten die als grondstof, halffabricaat of rest-/afvalstof in de productketen voorkomen. Bij dienstennormalisatie betreft het de aanbieders van aanvullende diensten.
6b	Brancheorganisaties van producenten/ leveranciers van aanhangende producten en diensten	
7	Onderzoek- en kennisinstellingen	Instellingen die zonder direct commercieel belang kennisleverancier zijn of onderzoek verrichten. Bijv. onderwijsinstellingen, laboratoria, onderzoeksinstituten.
8	Controlerende instanties	Bijv. inspectiediensten, certificeringinstellingen.
9	Wetgevende instanties	Overheden.
10	Bestaande/nieuwe initiatiefnemers	Partijen die alternatieve initiatieven ondernemen vergelijkbaar met NEN (normen, certificatieschema's, richtlijnen etc.).
11	Contextbepalers groter geheel	Organisaties (bijv. stichtingen, platforms) die op generieke wijze betrokken zijn.